

Özgün araştırma

Üstün Yetenekli Çocukların Konu Edildiği Filmlerin Gelişimsel ve Eğitsel Açıdan İncelenmesi

Damla Pektaş¹, Asya Çetin², Esra Işık³, Aslı Kırman⁴, Nilgün Metin⁵

Gönderim Tarihi: 23 Şubat, 2019 **Kabul Tarihi:** 8 Nisan, 2020 **Yayımlanma Tarihi:** 28 Ağustos, 2020

Öz

Amaç: Bu çalışmada, üstün yetenekli bireyleri konu alarak bu bireylerin tanınması ve tanınması konusunda yapılan filmlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın çalışma materyalini 1974 ile 2010 yılları arasında çekilmiş üstün yetenekli çocukları konu alan 12 sinema filmi oluşturmaktadır. Filmlerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Filmlerde üstün yetenekli çocuğun yeteneği, yeteneğin keşfinde etkili olan kişi, çocukların sahip oldukları yetenekler ve bu yetenekler doğrultusunda çocukların yaşamlarında karşılaştıkları olumlu ve olumsuz olaylar bir çocuk gelişimcinin bakış açısıyla değerlendirilerek verilmiştir.

Sonuç: Üstün yetenekli çocukların uygun bir şekilde, doğru zamanda ve uzman kişiler tarafından belirlenerek, ihtiyaç duydukları eğitim gereksinimlerinin karşılanması hem bu çocukların geleceği hem de topluma sağlayacakları katkılar açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla yapılan çalışmanın üstün yetenekli çocukları erken dönemde tanıyarak yeteneklerine katkı sağlamanın önemine ilişkin toplumsal farkındalığı artırmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Üstün yetenek, tanılama, film analizi.*

¹**Damla Pektaş.** Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, İstanbul-Türkiye. E-posta: dpektas@biruni.edu.tr.

²**Asya Çetin.** Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karabük-Türkiye. E-posta: asyacetin@karabuk.edu.tr

³**Esra Işık.** Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara-Türkiye. E-posta: esra38isik@gmail.com

⁴**Aslı Kırman.** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Burdur-Türkiye. E-posta: asli-kirman@hotmail.com,

⁵**Nilgün Metin (Sorumlu Yazar).** Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara-Türkiye. E-posta: enmetin@gmail.com

*Bu çalışma Ekim 2017 tarihinde gerçekleşen I. Uluslararası Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Kongresi'nde (BILMES 2017) sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Yalnızca özeti "Bildiri Özet Kitabı'nda basılmıştır.

Original research

Investigation of the Films which has been the Topic of Gifted Children in Developmentally and Educationally

Damla Pektaş¹ , Asya Çetin² , Esra Işık³ , Aslı Kırman⁴ , Nilgün Metin⁵

Submission Date: 23th of February, 2019

Acceptance Date: 8th of April, 2020

Pub.Date: 28th of August, 2020

Abstract

Objectives: In this study, it is aimed to examine the films which are made about the diagnosis and recognition by taking the subject of gifted individuals.

Materials and Methods: The study material of the study was composed of 12 movie which are made between 1974 and 2010 of gifted children. Content analysis method was used in the analysis of films.

Results: In the films, the talent of the gifted child, the person who is effective in the discovery of talent, the talents that children have and the positive and negative events that they encounter in the lives of them have been evaluated in the line with these abilities from the perspective of a child development specialist.

Conclusion: To be determined the ability of the gifted children correctly and at the right time by the experts and to meet the educational needs that they need is very important both for the future of these children and for their contribution to the society. Therefore, it is thought that the study will contribute to increase social awareness about the importance of contributing to talents by identifying gifted children in early period.

Keywords: *Gifted, diagnosis, film review.*

¹**Damla Pektaş.** Biruni University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, İstanbul-Turkey. E-mail: dpektas@biruni.edu.tr

²**Asya Çetin.** Karabük University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Karabük-Turkey. E-mail: asyacetin@karabuk.edu.tr

³**Esra Işık** (Hacettepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Ankara- Turkey. E-mail: esra38isik@gmail.com

⁴**Aslı Kırman** (Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Child Development Burdur-Türkiye. E-mail: asli-kirman@hotmail.com

⁵**Nilgün Metin (Corresponding Author)** (Hacettepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Ankara- Turkey. E-mail: enmetin@gmail.com

*This study was presented as an oral presentation at the I. International Scientific and Professional Studies Congress (BILMES 2017) in October 2017. Only the abstract of the study has been published in the Abstract Book.

Giriş

Toplumun geleceği hayata farklı bakabilen yaratıcı insanlara ve bu yaratıcı insanların ortaya koyduğu özgün fikir ve yapıtlara bağlıdır. Ne var ki toplum için önemli bir zenginlik ve gelişim potansiyeli olan, toplumun yaratıcı kesimini oluşturan üstün yetenekli bireyler ve sahip oldukları potansiyeller çoğu zaman tespit edilememekte, topluma hizmet edecek düzeye gelemeden kaybolabilmektedir. Bu nedenle toplumun farklı bir kesimini oluşturan üstün yetenekli bireylerin tespiti, eğitimleri ve bu kapsamda üstün yetenekli çocukların tanınması oldukça önemlidir.

Üstün yetenekli çocuklar; özel akademik alanlarda veya zekâ, yaratıcılık, sanat ve liderlik kapasitesi yönüyle yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan çocuklardır (*T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi*, 2001).

Renzulli üstün yetenekliliği, insanın üç temel özelliği olan ‘üst düzey yetenek’, ‘yaratıcılık’ ve ‘motivasyon’ arasındaki ilişki şeklinde tanımlamıştır. Üstün yetenekli kişiler bunların birleşimini geliştirme yeteneğine sahip olan ve bunları insan performansının değerli alanlarından bir ya da birkaçında uygulayabilen insanlardır (Renzulli, 1986).

Üstün yetenekli çocuklar yaşıtı olan diğer çocuklarla karşılaştırıldığında çeşitli yönlerden üstün özelliklere sahip olan çocuklardır. Bu çocuklar akranlarına göre tüm zihinsel beceri ve öğrenme potansiyellerinde üstün olabilecekleri gibi, sadece belirli alanlarda fark edilir derecede üstünlük de gösterebilirler (Metin, 1999). Toplumda var olan yanlış kanının aksine bir bireyin üstün yetenekli olması her alanda üstün olacağı anlamına gelmez. Üstün yetenekli çocukların bazıları sadece tek bir alanda yetenekli olabileceği gibi bazıları birden çok alanda yeteneğe sahip olabilmektedirler. Bu çocukların bazıları ise yaratıcılıklarıyla ve sosyal alanlardaki üstün yetenekleriyle farklı gruplar meydana getirirler.

Üstün yetenekli çocukların sahip oldukları bu farklı özellikler doğrultusunda gelişimlerini bir bütün halinde sürdürebilmeleri için erken yaşlardan itibaren kendi gelişim düzeylerine uygun öğrenme deneyimlerinden ve fırsatlarından yararlanmaları gerekmektedir (Karakuş, 2010). Dolayısıyla üstün yetenekli çocukların tanınması, eğitilmesi ve potansiyellerini en üst seviyede gerçekleştirebilecekleri eğitim fırsatlarının sunulması oldukça önemlidir.

Literatürde genellikle üstün yeteneğe sahip olan çocukların gelişim aşamalarının doğdukları andan itibaren normal gelişim gösteren çocuklardan farklı olduğu ve bu gelişim

aşamalarına normal gelişim gösteren çocuklara göre daha hızlı ulaştıkları vurgulanmaktadır (Ersoy ve Avcı, 2001). Bu çocuklar genellikle çok hızlı öğrenirler. Ancak öğrenme hızlarının yüksek olmasından dolayı akranlarının öğrenmelerini beklerken sıkılabilir ve hayal kırıklığı yaşayabilirler (Hébert ve Speirs Neumeister, 2001). Yaşıtlarının ötesinde geniş bir bilgi dağarcığına sahiptirler ve problem çözme, analiz-sentez yapma gibi üst zihinsel seviyelerde düşünürler (Metin, 1999). Bu çocuklar meraklıdırlar ve sürekli sorular sorarlar. Gözlem güçleri yüksektir. Merak ettikleri ve ilgi alanına giren konular üzerinde araştırmacı ve oldukça hırslıdırlar. Ayrıca fikir ve düşüncelerini mutlaka ifade etme ihtiyacı duyarlar ve çoğu zaman da fikir ve düşünceleri konusunda kabul görme ihtiyacı içerisindeyler. Diğer bireylerin ilgisini çekecek oranda yüksek yaratıcı yeteneklere sahiptirler ve duygusal anlamda yüksek duyarlılık gösterirler (MEGEP, 2017).

Tüm bu olumlu özelliklerine karşın üstün yetenekli çocuklar mükemmeliyetçi bir eğilime sahiptirler ve onların bu özellikleri bazen başa çıkmak zorunda oldukları bir duruma dönüşebilir (Hébert ve Speirs Neumeister, 2001). Üstün yetenekli çocuklar eş zamanlı olmayan bir gelişime sahiptirler ve bu çocuklar gelişim alanlarının hızları arasındaki bu uyumsuzluktan kaynaklanan birtakım sorunlar yaşayabilmektedirler (Saranlı ve Metin, 2012). Yaşanan sorunların en başında sosyal-duygusal gelişim alanlarındaki sıkıntılar gelmektedir. Üstün yetenekli çocukların çoğu entelektüel ve yaratıcı yeteneklerinden dolayı kendilerini akranlarından soyutlanmış hissedebilirler. Farklı ilgi alanlarına sahip olmalarından dolayı sınıfta ya da akranlarıyla olan diğer ortamlarda da kendilerini yalnız ve akran ilişkilerinden soyutlanmış hissedebilirler (Hébert ve Speirs Neumeister, 2001).

Ebeveynlerin, uzmanların ve öğretmenlerin üstün yetenekli çocukları keşfetmedeki yeterliliği bu çocukların gelecekte doğru şekilde yönlendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Sezginsoy, 2007). Öncelikli olarak bu çocukların tanınması, tanınması ve sonrasında eğitim ihtiyaçlarının çocukların yetenek ve performansları doğrultusunda desteklenmesi gerekmektedir.

Üstün yetenekli çocukların eğitsel gereksinimlerinin karşılanamaması onların mevcut yetenek ve potansiyellerini kullanabilmelerine engel teşkil etmektedir. Böyle bir eksiklik ise bu bireylere karşı bir anlamda yaptırım uygulamakla eşdeğer olarak görülebilir. Dolayısıyla her toplumda üstün yeteneklilerin mevcut potansiyellerini kullanabilmelerine imkân sağlayabilecek, gelişim özelliklerine uygun eğitim ortamı ve öğretim olanaklarından faydalanmalarını sağlayacak ortamların oluşturulmasına özen gösterilmelidir (Levent, 2013).

Üstün yetenekli çocuklar ve onların geçtikleri bu süreçler sadece eğitim dünyasının ele aldığı bir konu değil, aynı zamanda sanatçı duyarlılığının da süzgecine takılan toplumsal bir konudur. Sinema da bu konuya ışık tutabilme açısından önemli bir yere sahiptir (Alarслан, 2004). Sinema hem eğlenmeye hem de öğrenmeye hizmet eder. Sinemanın bir öğretim aracı olarak kullanımının izleyicilerin ilgisini yakalama ve korumanın ötesinde, sorunlara odaklanarak dramatize etmede de etkili olduğu herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Sinema tartışılması gereken konularda çıkış noktaları sağlayarak, kişisel deneyimlerle bu bağlantıyı destekler (Harper ve Rogers, 1999). Sinema filmleri aynı zamanda izleyicileri toplumda kolayca görülemeyen veya tanımlanamayan üstün zekâlıların sosyal-duygusal sorunlarına ve toplumdaki çeşitliliğine maruz bırakmaktadır (Nugent ve Shaunessy, 2003). Bu bağlamda filmlerde en çok eğitim sistemine dair aksaklıklar, öğretmen tutumları, ailenin çocuğun gelişim ve eğitimindeki rolü, içinde yaşanan dönemin ve toplumsal olayların bireyin gelişimine etkisi vb. gibi konular ele alınmaktadır. Ayrıca sinema, bu konuları ve mesajları halka görsel aktarım yoluyla ulaştırarak onları bu konuda bilinçlendirmek için kullanılan yöntemlerden biridir. Aktarılmak istenilenlerin görsel olarak sunulması bilgilerin daha kalıcı olmasında etkilidir. Nitekim (Nugent ve Shaunessy, 2003) tarafından yapılan çalışma bunu destekler niteliktedir. Çalışmada lisans öğrencilerinin üstün zekâlı öğrencilere ilişkin özellikleri, bilişsel ve duygusal ihtiyaçları gibi temel müfredat kavramlarının öğrencilerin filmlerden edindikleri önceki bilgilerle ilişkilendirilmesi stratejisinin öğrenim sürelerini kısalttığı belirtilmiştir.

Üstün yetenekli çocukların doğru bir şekilde, doğru zamanda ve uzman kişiler tarafından belirlenerek, ihtiyaç duydukları eğitim gereksinimlerinin karşılanması hem bu çocukların geleceği hem de topluma sağlayacakları katkılar açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla bu çalışmada, sahip oldukları gizli yeteneklerinden dolayı akranlarından farklı olan ve dolayısıyla özel bir eğitim gereksinimine ihtiyacı olan bu çocukların tanınması ve tanınması konusunda yapılan, üstün yetenekli bireyleri konu alan filmler analiz edilecektir. İncelenen filmlerde üstün yetenekli çocuğun yeteneği, yeteneğin keşfinde etkili olan kişi, çocukların sahip oldukları yetenekler ve bu yetenekler doğrultusunda çocukların yaşamlarında karşılaştıkları olumlu ve olumsuz olaylar ele alınacaktır. Bu konuda sadece Türkiye’de değil dünyada da üstün yetenekli bireylere yönelik filmleri konu alan çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Nugent ve Shaunessy (2003) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin üstün yetenekli bireylere ilişkin eğitimlerinde filmlerin kullanımının etkili olduğundan bahsedilerek bu çocukların özelliklerinin öğretilmesinde yararlı olabileceği düşünülen filmlerin isimlerine yer verilmiştir. Benzer şekilde Hébert ve Speirs Neumeister (2001); öğretmen rehberliğinde üstün

yetenekli çocuklara izletilen filmlerin üstün yetenekli çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinin desteklenmesinde ve bu kapsamda karşılaştıkları sorunlarla başa çıkabilmeleri için yararlı bilgiler edinmelerinde film izletmenin yardımcı olabilecek bir strateji olarak kullanımını önermiştir. Aynı zamanda çalışma kapsamında üstün yetenekli çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinde görülen problemlere yönelik spesifik film örneklerine yer verilmiştir. Milne ve Reis (2000) tarafından yapılan bir diğer çalışmada da üstün yetenekli çocukların sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamada videoterapinin bir yöntem olarak kullanılmasının öğretmenler, ebeveynler ve danışmanlar için son derece yararlı olduğu belirtilmiş ve bu kapsamda faydalı olabileceği düşünülen film önerilerine yer verilmiştir.

Yapılan bu araştırma, üstün yetenekli bireylere ilişkin yapılmış diğer çalışmalara katkı sağlamasının yanı sıra, elde edilen çıkarımları bir çocuk gelişimcinin bakış açısıyla değerlendirerek ele almasından dolayı alana farklı bir bakış açısı kazandırması bakımından önemlidir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Üstün yetenekli çocukların konu edildiği filmlerin gelişimsel ve eğitsel açıdan incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Film, video ve fotoğraflar; görsel dokümanlardır. Bu veri toplama yöntemi yüz ifadeleri, jestler, duygular gibi sözel olmayan iletişimi verir, o an oluşan olay ve hareketleri yakalar (Merriam, 2013) Bu nedenle bu çalışmada üstün yetenekli çocukları konu edinen filmler incelendiği için görsel dokümanlardan veri toplanmıştır.

Üstün yetenekli çocukların konu edildiği filmlerin gelişimsel ve eğitsel açıdan incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır. Literatürde içerik analizi; sözel, yazılı ve diğer materyalleri nesnel ve sistematik bir şekilde inceleyen yöntem olarak tanımlanmaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). İçerik analizi, dokümanlardan elde edilen nitel araştırma verilerinin işlenmesi, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere dört aşamada gerçekleşmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada da öncelikle seçilen filmler belli bir sistematığe göre izlenmiş, gerekli notlar alınmış, üzerinde durulması gereken konular saptanmış ve elde edilen veriler tablolarla tanımlanmıştır. Son aşamada ise elde edilen verilerin yorumlanması süreci yer almaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırma kapsamında film severler tarafından yaygın olarak kullanılan ve film, dizi, animasyon, televizyon programı ve oyunculara ilişkin en kapsamlı bilgileri barındıran IMDb (Internet Movie Database) web sitesinden 1974 ile 2010 yılları arasında çekilmiş, üstün yetenekli çocukların konu edildiği filmlere ulaşılmıştır. Bu filmler arasından belli izleyici kitlesine ulaşan ve IMDb tarafından 7'nin üstünde puan alan 12 film rastlantısal olarak seçilmiştir. Bu doğrultuda KasparHauser, Dekalog 1, Temple Grandin, Küçük Dahi Vitus, Forrester'ı Bulmak (FindingForrester), Küçük Adam Tate (Little Man Tate), 21, Can Dostum (GoodWillHunting), Her Çocuk Özeldir (TaareZameen Par), Masum Hamleler (Searching for Bobby Fischer), Sözcüklerin Gücü (Akeelah and the Bee), 3 Idiots filmlerinin incelenmesine karar verilmiştir.

Tablo 1'de örnekleme oluşturan filmlerin künyesi, Tablo 2'de ise ana karakterlerin demografik özellikleri ve yeteneklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Filmlerin künyesi ile ilgili bilgilerin incelenmesi

KasparHauser

Ülke: Batı Almanya

Yıl: 1974

Tür: Biyografi, Dram

Yönetmen: Werner Herzog

Senaryo: Werner Herzog, Jakob Wassermann

Oyuncular: Bruno S., Walter Ladengast, Brigitte Mira

Süre: 110 dakika

Karakterler: Kaspar Hauser (üstün yetenekli çocuk), bilinmeyen adam (üvey baba), Profesör Dauman (profesör), Kathe (hizmetçi), Lord Stanhope (kont).

Ana karakter: Bruno S. (Kaspar Hauser)

Filmin Konusu: Filimde hayatının ilk 17 yılını zincire vurulmuş bir şekilde, kapatıldığı yerde insanlardan ve uygarlıktan uzak yaşayan bir çocuğun ortaya çıkmasından sonra yaşadıkları anlatılmaktadır.

Dekalog 1

Ülke: Polonya

Yıl: 1989

Tür: Dram

Yönetmen: Krzysztof Kieslowski

Senaryo: Krzysztof Kieslowski, Krzysztof Piesiewicz

Oyuncular: Henryk Baranowski, Wojciech Klata, Maja Komorowska

Süre: 55 dakika

Karakterler: Pavel (üstün yetenekli çocuk), Krzysztof (baba), Irena (hala).

Ana Karakter: Wojciech Klata (Pavel)

Filmin Konusu: Tanrının olup olmadığını öğrenmek isterken bilimin yardımıyla bütün sorunların çözülebileceğine inanan, üniversitede profesör olan materyalist babası ve mistik sohbetleriyle soyut kavramları açıklamaya çalışan katolik dindar halası arasında kalan Pavel'in hikâyesi anlatılıyor.

Temple Grandin

Ülke: ABD

Yıl: 2010

Tür: Biyografi, Dram

Yönetmen: Mick Jackson

Senaryo: Christopher Monger, Merritt Johnson, Temple Grandin

Oyuncular: Claire Danes, Julia Ormond, David Strathairn

Süre: 110 dakika

Karakterler: Temple Grandin (üstün yetenekli çocuk), Eustacia (anne), Doktor Carlock (fen öğretmeni), Aunt Ann (teyze), Randy (amca), Alice (Temple'in oda arkadaşı).

Ana karakter: Claire Danes. (Temple Grandin)

Filmin Konusu: Tüm hayatı boyunca ailesi ve arkadaşları başta olmak üzere tüm çevresi tarafından yanlış değerlendirilen otizmlili ve aynı zamanda üstün yetenekli bir kadının Onlara unutamayacakları bir ders veren etkileyici hikâyesi anlatılmaktadır.

Küçük Dahi Vitus

Ülke: İsviçre

Yıl: 2006

Tür: Dram

Yönetmen: Fredi M. Murer

Senaryo: Fredi M. Murer, Peter Luisi , Lukas B. Suter

Oyuncular: Bruno Ganz , Julika Jenkins , Fabrizio Borsani , Teo Gheorghiu , Urs Jucker

Süre: 123 dakika

Karakterler: Teo Gheorghiu (üstün yetenekli çocuk), Bruno Ganz (büyükbaba), Julika Jenkins (anne).

Ana karakter: Teo Gheorghiu (üstün yetenekli çocuk-Vitus).

Filmin Konusu: Beş yaşında mükemmel piyano çalan ve ansiklopedi okumaya bayılan Vitus'un ailesi onun piyanist olmasını ister. Ancak küçük dahi, eski bir marangoz olan büyükbabasının atölyesinde oynamayı tercih eder. Bir gün geçirdiği bir kaza sonucunda beyni hasar gören ve artık eskisi kadar zeki olmayan Vitus'un hikâyesi anlatılmaktadır.

Forrester'ı Bulmak (Finding Forrester)

Ülke: ABD

Yıl: 2000

Tür: Dram

Yönetmen: Gus Van Sant

Senaryo: Mike Rich

Oyuncular: Matt Damon , Sean Connery , Anna Paquin , Michael Pitt , F. Murray Abraham

Süre: 136 dakika

Karakterler: Sean Connery (Yazar: William Forrester), Anna Paquin (Claire Spence), F. Murray Abraham (Prof. Robert Crawford)

Ana karakter: Rob Brown (Jamal Wallace), Sean Connery (Yazar: William Forrester).

Filmin Konusu: Jamal Wallace, gizli tutkusu yazmak olan 16 yaşında yetenekli bir basketbol oyuncusudur. William Forrester ise Pulitzer Ödüllü son derece çekingen bir yazardır. Tesadüfi bir tanışmadan sonra Forrester Jamal'in akıl hocası haline gelir ve bu yetenekli gencin becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.

Küçük Adam Tate (Little Man Tate)

Ülke: ABD

Yıl: 1991

Tür: Dram

Yönetmen: Jodie Foster

Senaryo: Scott Frank

Oyuncular: Jodie Foster, Dianne Wiest, Harry Connick Jr., Debi Mazar, David Hyde Pierce

Süre: 99 dakika

Karakterler: Fred Tate (üstün yetenekli çocuk) Dede Tate (anne), Dianne Wiest (özel eğitim veren kurumun sahibi), Eddie (Tate'nin üniversiteden arkadaşı), Damon Wells (Matematik dehası çocuk)

Ana karakter: Alex Lee (Fred Tate)

Filmin Konusu: Tek başına oğlu Fred'i büyütmeye çalışan anne, oğlunun aslında bir dahi olduğunu keşfeder. Anne, oğlu Fred'in hakettiği her şeye ve tüm eğitim imkânlarına sahip olmasını ister. Filmde oğlunu kötü niyetli insanlardan koruma görevini üstenen anne ile dahi oğlunun hikâyesi anlatılmaktadır.

21

Ülke: ABD

Yıl: 2008

Tür: Dram, Gerilim

Yönetmen: Robert Luketic

Senaryo: Peter Steinfeld, Allan Loeb

Oyuncular: Jim Sturgess, Kevin Spacey, Kate Bosworth, Laurence Fishburne, Aaron Yoo

Süre: 123 dakika

Karakterler: Ben (üstün yetenekli çocuk), Mickey Rosa (öğretmen), Jill (grup üyesi, ilerleyen dönemde Ben'in sevgilisi)

Ana karakter: Jim Sturgess (Ben Campbell)

Filmin Konusu: Zeki bir öğrenci olan Ben Campbell matematik konusunda uzmandır. 6 arkadaşıyla birlikte Las Vegas casinolarında kart sayarak milyonlar kazanmaya başlarlar. Fakat her şey bu kadar güzel gitmez. Filmde Vegas'ta hiç de istemediği olaylarla karşılaşan Ben Campbell'in hikâyesi anlatılmaktadır.

Good Will Hunting (Can Dostum)

Ülke: ABD

Yıl: 1997

Tür: Dram

Yönetmen: Gus Van Sant

Senaryo: Matt Damon, Ben Affleck

Oyuncular: Matt Damon, Robin Williams, Ben Affleck, Stellan Skarsgård, Minnie Driver

Süre: 126 dakika

Karakterler: Will Hunting (üstün yetenekli çocuk, MIT'de hademe), Chuckie Sullivan (Will'in en yakın arkadaşı), Prof. Gerald Lambeau (MIT'de matematik profesörü), Sean Maguire (Will'in psikiyatristi), Skylar (Will'in kız arkadaşı)

Ana karakter: Matt Damon (Will Hunting)

Filmin Konusu: Çok zeki olan ve öğrenmeyi seven Will Hunting, Massachuset üniversitesinde çalışan bir hademedir. En yakın çocukluk arkadaşları ile birlikte zaman zaman mahalledeki diğer genç gruplar ile kavga ederler ve bu yüzden başı kanunla sürekli derttedir. Will, son kavgasından dolayı hapse gönderilir. Daha önce Will'in yeteneğini fark edip araştıran üniversite profesörü bir şartla Will'e kefil olup hapis hanesinden çıkarılmasını sağlar. Tek şart Will'in bir terapist tarafından tedavi edilip içindeki öfkenin dindirilip iyileşmesini sağlamaktır. Will terapist Robin Williams ile birlikte hayatını yeniden yönlendirmeye başlayacak ve en yakın arkadaşı Chuckie ile yeni tanıştığı kız arkadaşı bu konuda ona destek olacaklardır.

Taare Zameen Par (Her Çocuk Özeldir)

Ülke: Hindistan

Yıl: 2007

Tür: Dram

Yönetmen: Aamir Khan

Senaryo: Amole Gupte

Oyuncular: Darsheel Safary, Aamir Khan, Tanay Chheda, Tisca Chopra, Vipin Sharma

Süre: 165 dakika

Karakterler: Ishaan Awasthi (üstün yetenekli çocuk), Ram Shankar Nikumbh (resim öğretmeni), Maya Awasthi (annesi)

Ana karakter: Darsheel Safary (Ishaan Awasthi)

Filmin Konusu: Harfleri ve sayıları algılama problemi yaşayan Ishaan, çevresi ve ailesi tarafından tembel ve zekâ seviyesi yetersiz çocuk muamelesi görür. Çalışmayı öğrenebilmesi için yatılı okula gönderilen Ishaan'ın tanıştığı resim öğretmeni ile değişen hayatını ve başarısını konu alan bir filmidir.

Searching for Bobby Fischer (Masum Hamleler)

Ülke: ABD

Yıl: 1993

Tür: Dram, Biyografi

Yönetmen: Steven Zaillian

Senaryo: Fred Waitzkin, Steven Zaillian

Oyuncular: Joe Mantegna, Ben Kingsley, Max Pomeranc, Laurence Fishburne, Laura Linney, Joan Allen, William H. Macy

Süre: 110 dakika

Karakterler: Joshua Waitzkin (üstün yetenekli çocuk), Fred Waitzkin (babası), Bonnie Waitzkin (annesi), Bruce Pandolfini (satranç eğitmeni), Laura Linney (okuldaki öğretmeni), Vinnie (central parkta onu keşfeden kişi)

Ana karakter:(Joshua Waitzkin)

Filmin Konusu: Filmde ailesinin satranca olan yeteneğini keşfetmesi ile Josh Waitzkin`in yeni Bobby Fischer olarak görülmesi ve onun yolunda ilerlerken yaşadıkları, azim ve kararlılık dolu hayat hikâyesi anlatılmaktadır.

Sözcüklerin Gücü (Akeelah and the Bee)

Ülke: ABD

*Yıl:*2006

Tür: Dram, Aile

Yönetmen: Doug Atchison

Senaryo: Sidney Ganis

Oyuncular: Lee Thompson Young, Laurence Fishburne, Angela Bassett, Brittany Curran, Keke Palmer

Süre: 112 dakika

Karakterler: Akeelah Anderson(üstün yetenekli çocuk), Dr. Larabee(eğitmeni),

Ana karakter: Keke Palmer(Akeelah Anderson)

Filmin Konusu: Altı yaşında babasını kaybeden Akeelah bu acıyı unutmak, kafasını meşgul etmek için kelimeler ve harfler ile ilgilenmeye başlar. Kelimeleri kodlamaya çalışır. Öğretmenleri ve müdürünün Akeelah'ın bu yeteneğini keşfetmeleri uzun sürmez. Uzun uğraşlardan sonra kızı eyalet kodlama yarışmasına katılması için ikna ederler ve olaylar gelişir.

3 Idiots

Ülke: Hindistan

Yıl: 2009

Tür: Dram, Aile

Yönetmen: Doug Atchison

Senaryo: Sidney Ganis

Oyuncular: Aamir Khan, Kareena Kapoor, Sharman Joshi, Madhavan, Boman Irani

Süre: 112 dakika

Karakterler: Rancho (ilk idiot, zeki ve hiperaktif biridir), Farhan (ikinci idiot), Raju (üçüncü idiot), Pia (Üç idiotun okul arkadaşı, okul müdürü Virüs'ün kızı), Virüs (okul müdürü).

Ana karakter: Amir Khan(Rancho)

Filmin Konusu: Film Hindistan'ın en iyi mühendislik okuluna başlayan öğrencilerin hayatını konu alıyor. Öğrencilerini at yarışındaki atlar gibi gören bir okul ve bu anlayışa karşı çıkan bir öğrenci ile iki arkadaşının sürükleyici öyküsü anlatılmaktadır.

Filmlerin künyesi ile ilgili bilgiler Tablo 1 de yer almaktadır. Filmlerin 7'si ABD, 2'si Hindistan, 1'i Batı Almanya, 1'i Polonya ve 1'i İsviçre yapımıdır. Ayrıca filmlerin 7'si 2000'li, 5'i ise 1900'lü yıllara ait yapımlardır. Örneklem grubunu oluşturan filmlerin hepsi dram türündedir. Filmlerin konuları incelendiğinde üstün yetenekli bireylerin yetenek alanları,

yeteneklerinin keşfi ve geliştirilmesi ile bu süreçte yaşadıkları zorlukların yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2. Ana karakterlerin demografik özellikleri ve yeteneklerine ilişkin özelliklerinin incelenmesi

Cinsiyet	Frekans
Kadın	2
Erkek	10
Yaş	Frekans
5-8 yaş	5
9-12 yaş	2
13-16 yaş	2
17-20 yaş	3
Kardeş Sayısı	Frekans
Tek çocuk	6
1 kardeş	4
3 kardeş	2
Sosyoekonomik Düzey	Frekans
Düşük	5
Orta	4
Yüksek	3
Devam ettiği Okul Türü	Frekans
Özel kolej	7
Devlet okulu	6
Yatılı okul	1
Devlet Üniversitesi	1
Eşlik Eden Tanı	Frekans
Yok	8
Otizm	1
Hiperaktivite	1
TabulaRasa	1
Disleksi	1
Yetenekli Oldukları Alan(lar)	Frekans
Sanatın bir ya da birden fazla alanında yetenekli olma (piyano, resim, müzik, satranç, şiir)	7
Özel ilgi alanı (yarasa, makinalar, basit ev otomasyonu, bilgisayar programlama)	4
Sayılar ve matematik	3
Okuma becerileri	1
Görsel hafızaya ilişkin becerileri	1
Sorun Yaşadıkları alan(lar)	Frekans
Sosyal beceriler	5
İletişim becerileri	4
Yok	4
Motor beceriler	2
Akademik beceriler (harfleri tanıma, ayırt etme)	1
Çoklu yönergelere uyma becerisi	1
Dil becerileri	1
Özbakım becerileri	1
Kimlik bunalımı	1
Davranış Problemi	Frekans
Yok	7
Yemek yeme problemi	2
Saldırganlık	2
Aşırı özgüven	1
İnatçı tutum	1
Kurallara uymama	1

Tablo 2 incelendiğinde filmdeki ana karakterlerin 10'u erkek, 2'si kadın; 5'inin 5-8 yaş, 3'ünün 17-20, 2'sinin 9-12 ve 2'sinin ise 13-16 yaş grubunda oldukları görülmektedir. Ana karakterlerin 6'sı tek çocuk olup 4'ü 1 kardeşe, 2'si ise 3 kardeşe sahiptir. 5'inin ailesinin sosyo-ekonomik düzeyi düşük, 4'ünün orta, 3'ünün ise yüksektir. Devam ettikleri okul türleri incelendiğinde 7'sinin özel bir kolejde, 6' sının devlet okulunda, 1'inin yatılı okulda, 1'inin ise devlete bağlı bir üniversitede eğitim gördüğü; 8'inin üstün yeteneğe eşlik eden bir tanısının olmadığı, 1'inin üstün yetenekli olmanın yanı sıra otizmlili olduğu, 1'inin hiperaktif, 1'inin ise tabularasa çocuğu olduğu belirlenmiştir. Ana karakterlerin 5'inin sosyal becerilerde, 4'ünün iletişim becerilerinde sorun yaşadığı; 7'sinin herhangi bir davranış probleminin olmadığı, 2'sinin yemek yeme probleminin olduğu, 2'sinin ise aşırı özgüven probleminin olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Üstün yetenekli çocukların konu edildiği filmlerin gelişimsel ve eğitsel açıdan incelenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından "Film kayıt formu" oluşturulmuştur. Film Kayıt Formu künye ve içerik özellikleri olmak üzere iki ana kısımdan oluşmaktadır. Künye kısmında filmin yapımcılığını üstelene ülke, çekildiği yıl, türü, yönetmeni, senaristi, oyuncularını, ana ve yan karakterleri ve konusuna yer verilmiştir. İçerik özellikleri kısmında ise ana karakterlerin demografik özellikleri ve yeteneklerine ilişkin özellikleri, üstün yetenekli olan ana karakterler ve ailelerinin karşılaştığı sorun ve engeller, filmlerdeki ana karakterlerin yeteneklerinin (yetenekli olan çocuğun) kim tarafından, ne zaman ve nasıl keşfedildiğine dair bilgiler yer almaktadır.

Film kayıt formu için ilgili üç alan uzmanından görüşleri alınmış ve bu görüşler doğrultusunda forma son hali verilmiştir. Film kayıt formları uygulayıcılar tarafından doldurulmuştur. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla, uygulayıcılar arası güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Uygulayıcılar arası (interrater) güvenilirlikte tek bir form iki uygulayıcı tarafından uygulanır ve aralarındaki korelasyona bakılır (Aktürk ve Acemoğlu, 2012). Bu doğrultuda iki uygulayıcı arasında ne kadar uyum olduğuna bakılmıştır.

Verilerin Analizi

Filmlerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Literatürde içerik analizi; sözel, yazılı ve diğer materyalleri nesnel ve sistematik bir şekilde inceleyen yöntem olarak tanımlanmaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). İçerik analizi, dokümanlardan elde edilen nitel araştırma verilerinin işlenmesi, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere dört aşamada

gerçekleşmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada da öncelikle seçilen filmler belli bir sistematığe göre izlenmiş, gerekli notlar alınmış, üzerinde durulması gereken konular saptanmış ve elde edilen veriler tablolarla tanımlanmıştır. Son aşamada ise elde edilen verilerin yorumlanması süreci yer almaktadır. Bu verilerden elde edilen bulgular, frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde üstün yetenekli olan ana karakterlerin karşılaştığı sorun ve engeller, filmlerdeki ana karakterlerin yeteneklerinin (yetenekli olan çocuğun) kim tarafından, ne zaman ve nasıl keşfedildiğine ilişkin bulguların frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 3. Üstün yetenekli olan ana karakterler ve ailelerinin karşılaştığı sorun ve engellerin incelenmesi

Üstün Yetenekli Olan Ana Karakterlerin Karşılaştığı Sorun ve Engeller	Frekans
Akran reddi	3
Yüksek beklenti	2
Kendisine bir yetişkin gibi davranılması	1
Eşlik eden durumun geç tanınması	1
Eğitiminin psikolojik şiddeti	1
Akran zorbalığı	1
Aile yoksunluğu	1
Eğitim sistemi	1
Ailelerin Karşılaştığı Sorun ve Engeller	Frekans
Ekonomik problemler	4
Çocuk ile iletişim kuramama	1
Çocuğun sorduğu sorulara cevap verememe	1
Çocuğun eğitimi için uygun kurum bulamama	1
Eğitimcilerin negatif yaklaşımları	1

Tablo 3'te görüldüğü gibi üstün yetenekli olan ana karakterler ile ailelerinin karşılaştığı sorun ve engeller yer almaktadır. Üstün yetenekli olan ana karakterlerin karşılaştığı sorun ve engeller incelendiğinde; üçünün akran reddi ile karşı karşıya kaldığı, ikisinin ailesinin kendisinden beklentisinin yüksek olması, birer kişinin de kendisine bir yetişkin gibi davranılması, eşlik eden durumun geç tanınması, eğitiminin psikolojik şiddeti, akran zorbalığı, aile yoksunluğu ve eğitim sistemine ilişkin konularda sorun ve engeller ile karşılaştıkları belirlenmiştir. Ailelerin dördünün ekonomik problemlerden dolayı ve birer ailenin de çocuk ile iletişim kuramama, çocuğun sorduğu sorulara cevap verememe, çocuğun eğitimi için uygun kurum bulamama, eğitimcilerin negatif yaklaşımları konularında sorun ve engeller yaşadıkları görülmüştür. Küçük Dahi Vitus filminde, üstün yetenekli çocuk karakterini canlandıran Toe, yeteneklerinden dolayı sürekli yetişkin tavrı görmekten usanmıştır. Bunu filmde büyükbabasıyla olan konuşmasında 'Ben de normal biri olmak isterdim' şeklindeki

repliği ile ifade ediyor. Her Çocuk Özeldir filminde; çocuğun hem resim alanında üstün yetenekli olmasının, hem de eşlik eden tanısı olan ‘disleksi’ nin geç tanılanması sonucu, ailesiyle yaşadığı iletişim problemleri çocuğun: ‘Gerçekten o kadar kötü müyüm anne... O kadar kötü mü?... Beni uzaklara gönderme... Söyleyemiyorum ama çok korkuyorum... Korktuğumu belli etmem ama kalbim sızlar.’ cümleleriyle filmde yansıtılmıştır. Eğitimcinin üstün yetenekli birey üzerinde uyguladığı şiddete ise Finding Forrester filminde dikkat çekilmiştir. Filmde üstün yetenekli bireyi canlandıran Jamal, okuldaki testlerde aldığı yüksek notlar nedeniyle gitmeye hak kazandığı şehrin en ünlü okullarından Maylor-Collow'a başlar. Gittiği yeni okulda edebiyat öğretmeni olan Prof. Robert Crawford, verdiği ödevlerde Jamal'ın başarısını ve yeteneğini görmesine rağmen kabul etmek istememekte, hatta yazdıklarını bir yerden kopyalamış olabileceğini, kendisinde böyle bir kapasite ve yetenek olmadığını hem Jamal'a hem de okuldaki diğer öğretmenlere her fırsatta ifade etmektedir. Okuldaki diğer öğretmenler Jamal'ın bu konuda yetenekli olabileceği ihtimali üzerinde düşünmesi gerektiğini çünkü kendi derslerinde de Jamal'ın başarılı olduğunu söylemelerine rağmen Prof. Robert Crawford ısrarla tutumunu devam ettirmekte ve hatta inanmadığı için verdiği ödevleri kendi odasında yapmasını istemektedir. Jamal'ın karşılaştığı bu tutum öğretmenlerin üstün yetenekli çocukların yeteneklerini kabul etmede zaman zaman yaşadıkları güçlüklerle ve uyguladıkları psikolojik şiddete değinmesi açısından dikkat çekicidir. Sözcüklerin gücü filminde ise, Akeelah'ın arkadaşları onun ‘inek’ olduğunu söyleyip onunla dalga geçmektedir. Baskı ile ödevlerini ona yaptırmaya çalışmaktadırlar.

Tablo 4. Filmlerdeki ana karakterlerin yeteneklerinin (yetenekli olan çocuğun) kim tarafından, ne zaman ve nasıl keşfedildiğinin incelenmesi

Filmin Adı: Kaspar Hauser
Kim; Doktor
Ne zaman; Ana karakter öldüğünde
Nasıl; Ana karakterin cesedine otopsi yapan doktor onun (anormal) fazla gelişmiş beyne sahip olduğunu fark eder.
Filmin Adı: Dekalog 1
Kim; Hala
Ne zaman; 8 yaşında
Nasıl; Ana karakterin yaptığı bilgisayar programlamasını halasına göstermesi ile halası tarafından yeteneği keşfedilir.
Filmin Adı: Temple Grandin
Kim; Fen öğretmeni
Ne zaman; 15 yaşında
Nasıl; Ana karakterin atının ölmesi ile yaşadığı bunalıma çözüm bulmaya çalışan fen öğretmeni onun atı ile ilgili olan anılarını zihninde canlandırmasını sağlar. Bu süreçte onun çok güçlü bir görsel hafızaya sahip olduğunu fark etmesiyle ana karakterin yeteneği keşfeder.

Filmin Adı: Küçük Dahi Vitus

Kim; Aile

Ne zaman; 2 yaşında

Nasıl; Çocuğun doğum gününde hediye alınan bir piyanoyu sanki yıllardır çalmayı biliyormuş gibi çalması ile yeteneği keşfedilir.

Filmin Adı: Forrester'ı Bulmak (Finding Forrester)

Kim; Bir kitap yazarı

Ne zaman; 16 yaşında

Nasıl; Ana karakter (Jamal) kitap yazarının evine (William Forrester) hırsızlık yapmak için girdiğinde yazarın defterinde bir takım düzeltmelerin yapılması gerektiğini fark eder. Bu defterdeki düzeltmeleri yapıp sonra defteri sahibine (çaldığı yazara) teslim eder. Düzeltmeleri gören yazar Jamal' daki yeteneği keşfeder.

Filmin Adı: Küçük Adam Tate (Little Man Tate)

Kim; Anne

Ne zaman; 4 yaşında

Nasıl; Ana karakterin bir restoranda annesi ile birlikte yemek yerken tabağın altındaki yazıyı okuması ile anne yeteneği keşfeder.

Filmin Adı: 21

Kim; Matematik öğretmeni

Ne zaman; 21

Nasıl; Matematik öğretmeni derste sorduğu sorulara aldığı mantıklı cevaplarla yeteneği keşfeder.

Filmin Adı: Good Will Hunting (Can Dostum)

Kim; Üniversitedeki bir profesör

Ne zaman; 20 yaşında

Nasıl; Üniversitede hademe olan ana karakter sınıfı temizlerken tahtaya profesör tarafından yazılan ve öğrencilerin çözemediği matematik problemini çözer. Bunu gören profesör ondaki yeteneği keşfeder.

Filmin Adı: Taare Zameen Par (Her Çocuk Özeldir)

Kim; Resim öğretmeni

Ne zaman; 7 yaşında

Nasıl; Resim öğretmeni çocuğun okuldaki genel (akademik) durumuna ilişkin ailesi ile görüşmek için evlerine gittiğinde çocuğun yaptığı resimleri görmesi ile yeteneği keşfeder.

Filmin Adı: Searching for Bobby Fischer (Masum Hamleler)

Kim; Anne

Ne zaman; 7 yaşında

Nasıl; Oğlunu satranç oynarken izleyen anne, daha önce hiç satranç oynamadığı halde oğlunun mükemmel hamleler yaptığını görür ve oğlundaki yeteneği bu sayede keşfeder.

Filmin Adı: Sözcüklerin Gücü (Akeelah and the Bee)

Kim; Sınıf öğretmeni

Ne zaman; 11 yaşında

Nasıl; Ana karakterin hiç çalışmadığı halde imla sınavlarında hep yüksek notlar aldığını fark eden sınıf öğretmeni yeteneği keşfeder.

Filmin Adı: 3 Idiots

Kim; İşveren ailenin oğlu (arkadaşı)

Ne zaman; 7 yaşında

Nasıl; Ana karakterin ailesi zengin bir ailenin evinde hizmet eder. Bu sırada zengin ailenin oğlu Ileana karakter ile aynı okula gönderilir. Zengin olan ailenin oğlu ana karakterin sınavlardan sürekli yüksek notlar alması ile durumu fark eder.

Tablo 4 incelendiğinde, filmlerdeki ana karakter olan üstün yetenekli çocukların yeteneğinin kim tarafından, çocuk kaç yaşında iken ve yeteneğin nasıl keşfedildiğine ilişkin bilgilere yer verildiği görülmektedir. Buna göre ana karakterlerin dördünün yeteneğinin öğretmen tarafından, üçünün annesi, birinin çalıştığı kurumdaki bir profesör, birinin halası, birinin arkadaşı, birinin otopsi yapan bir doktor, birinin de bir yazar tarafından keşfedildiği belirlenmiştir. Üstün yetenekliliklerinin keşfedilme zamanına bakıldığında; en erken iki yaşında, en geç ise yetenekli olan çocuk öldüğünde keşfedildiği ancak çoğunlukla yedi yaşından sonra çocuklarda üstün yetenekli olma durumunun fark edildiği görülmüştür. Üstün yetenekli olma durumlarının nasıl fark edildiğine bakıldığında ise; filmlerin hepsinde ana karakterlerin yetenekli oldukları alanlar ile ilgilenme fırsatı bulduklarında keşfedildikleri görülmüştür. Sözcüklerin gücü filminde okul müdürü Akeelah'ın yeteneğini keşfeder ve okul koçu Dr. Larabee ile birlikte eyalet kodlama yarışmasına katılması için ikna ederler. Dr. Larabee okuldaki öğrenciler arasında yapılan sözcük kodlama yarışması sonrasında okul müdürüne ‘Bu kızda yetenek var ancak eğitilmesi gerekiyor’ der. Temple Grandin filminde ise Temple’ın öğretmeni Temple’ın yaşadığı bir olay sonucu görsel hafızasının ne kadar kuvvetli olduğunu keşfeder. “Öğretmen: Pekâlâ gördüğün her şeyi zihninde tutabiliyor musun peki? Temple: Elbette Öğretmen: Bunlar sıradan günlük şeyler olsa bile mi? Mesela giydiğin ayakkabı? Temple: Bugüne kadar giydiğim tüm ayakkabıları hatırlıyorum, sonra çevredekilerin de, sonra televizyon ve çizgi filmlerinde gördüklerimi de...” Her Çocuk Özeldir filminde ise, öğretmeni çocuğun resim alanında üstün yetenekli olduğunu keşfeder ve bir yarışmaya katılmasını sağlar. Bu yarışmada çocuğun elde ettiği başarı, filmde okul müdürünün şu cümleleriyle aktarılmaktadır: ‘Şimdi herkesin merakla beklediği sonuçları açıklamaya geldi sıra. Resim fuarının sonuçları için özel onur konuşumuzu Bayan Lalitha Lajmi son kararı verdi. İki resim arasında ikilemde kalmış. Yani beraberlik söz konusu. Diyor ki her iki resme de ‘Sanat Fuarının En İyi Resmi’ ödülü verelim. Lakin bu mümkün değil. Bayan Lalitha talebeyi hocaya tercih etti ve onu mağlup eden ise dokuz yaşındaki Ishaan Nandkishore Awasthi’.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada üstün yetenekli çocukları konu alan 12 film izlenmiş ve bu filmlerde üstün yetenekli çocukların sahip oldukları yetenekler, yeteneklerinin keşfinde etkili olan kişi ve sahip oldukları yetenekler doğrultusunda çocukların yaşamlarında karşılaştıkları olumlu ve olumsuz olaylar bir çocuk gelişimcinin bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Bu filmlerde işlenen konuların

literatürle uyumlu olarak; üstün yeteneklerinin keşfi / tanısı ile ilgili süreç, bu süreçte ve tanı sonrasında yaşadıkları zorluklar olduğu görülmektedir.

Üstün yetenekli çocukları konu alan filmlerin gelişimsel ve eğitsel açıdan incelendiği çalışmada izlenen filmlerin çoğunlukla ABD yapımı olduğu, film türlerinin ise çoğunlukla otobiyografi ve dram olduğu görülmektedir. Filmlerdeki ana karakter olan çocukların çoğunluğunun 5-8 yaş grubunda ve tek çocuk oldukları, devam ettikleri okul türlerinin ise genellikle kolej ve devlet okulu olduğu görülmektedir.

İncelenen filmlerdeki çocukların çoğunluğunun sosyal becerilerde sorun yaşadığı ve iletişim becerilerinin zayıf olduğu görülmüştür. Üstün yetenekli çocukların sosyal-duygusal gelişimleri tipik gelişim gösteren) akranlarına göre farklılık göstermektedir. Üstün yetenekli çocukların incinebilirlikleri üstün yeteneklilik düzeyleriyle birlikte artabilmekte ve buna bağlı olarak daha çok sosyal ve duygusal bağlamda risk yaşamaları söz konusu olabilmektedir. Üstün yetenekli çocukların hayata bakış açıları diğer insanlardan farklıdır. Dünyayı bir bütün olarak algılamaları, yaşadıklarının çoğunu içselleştirmeleri, depresif olmaya eğilimli olmaları ve zıt duyguları (mutluluk-üzüntü) uçta yaşamaları bilinen sosyal duygusal gelişim özelliklerindedir (Palancı,2004). Tüm bu faktörler üstün yetenekliler üzerinde büyük etkilere sahiptir ve kişiler arası ilişkilerde uyumsuzlara neden olabilir. Çalışma kapsamında incelenen filmlerde de yukarıda sayılan faktörlere örnek teşkil edecek durumlar mevcuttur. Temple Grandin filminde otizmli ve aynı zamanda üstün yetenekli olan Temple'in gittiği okullarda arkadaşları tarafından dışlandığı, onlarla iletişim kuramadığı ve kendini sakinleştirmek için "sarılma makinesi" icat ettiği görülmüştür. Dekalog-1 filminde ise başroldeki üstün zekâlı çocuk Pavel dışarıda bir köpek ölüsü görür ve bu durumdan çok etkilenir. Eve geldiğinde gözleri dolarak babasına köpekten bahseder ve ölümle ilgili sorular sorar. Aynı şekilde Temple Grandin filminde büyük baş hayvanların kesim yöntemlerinden aşırı derecede rahatsız olan Temple filmde bu acıyı en aza indirmeyi öngören bir proje geliştirir.

Genel olarak çocukların ve gençlerin % 20 kadarı önemli duygusal, davranışsal veya sosyal zorluklar yaşarken, üstün zekâlı çocukların% 30 ila% 40'ı bu alanlarda dikkate değer zorluklar tespit edilmiştir. Üstün yeteneklilerin sosyal-duygusal bağlamda eksikliklerini giderme ve/ya geliştirme konusunda birçok ülkede çeşitli çalışmanın yapıldığı bilinmektedir. Bunlardan biri Kanadalı akademisyenler tarafından geliştirilen D.R.E.A.M programıdır. Üstün zekâlı çocuklar, ebeveynleri ve öğretmenleri ile işbirliği içinde program İkinci Dalga Pozitif Psikoloji yaklaşımına dayanmaktadır (Duygu, Tutum ve Anlam Yoluyla Direnç Geliştirme) Program, esneklik becerilerini öğretmek için orijinal şarkılar, el sanatları, drama, tartışmalar,

hikâyeler ve oyunlar kullanır. Pilot uygulamanın ardından sürdürülebilir ve uygulaması kolay bir program oluşturularak, dayanıklılık oluşturma ve üstün zekâlı çocukların potansiyellerine ulaşma kapasitelerini artırmak amaçlanmıştır (Armstrong ve ark, 2019).

Gelişimsel açıdan entelektüel ve psikolojik potansiyellerine ulaşmaları için özel ilgiye ihtiyaç duyan üstün yeteneklilere yönelik programlar hazırlanırken entelektüel düzey ve özelliklerinin yanı sıra sosyal ve duygusal özelliklerine göre de planlama ve programlama yapılması gerekmektedir.

Filmlere bakıldığında üstün yetenekli olan ana karakterlerin karşılaştığı sorun ve engellerin genellikle akran reddi ve ailesinin yüksek beklentisi olduğu görülmektedir. Üstün yetenekli çocuklar üstün yeteneklere sahip olmaları nedeniyle akranlarından farklı bir takım sosyal deneyimler yaşayabilmekte ve farklı duygulara sahip olabilmektedirler. Tüm bu faktörler bu çocukların ruhsal sorunlar yaşamalarında kaçınılmaz hale getirmektedir (Neihart, 2006). Sosyal açıdan yaşlılarından daha olgun davranan üstün yetenekli/zekâlı çocuklar, çoğu zaman kendi yaşlılarında aynı olgunluğu ve benzer ilgi alanlarını bulamadıkları için kendinden yaş olarak daha büyük ancak zihinsel bağlamda kendi düzeylerine daha yakın çocuklar ve/ya yetişkinlerle arkadaşlık etmeyi tercih edebilmektedirler (Davaslıgil, 2004). Akranları yerine kendilerinden yaşça büyük olan kişilerle kurdukları ilişkiler, bu çocukların çoğu zaman sosyal anlamda problemler yaşamalarına neden olabilmektedir. Üstün yetenekli çocukların akran kabulüne göre sosyal etkileşim mekanizmalarındaki farklılıkların incelendiği bir çalışmada sosyogram ve sosyal etkileşim gözlem formu kullanılmıştır. Bunun sonucunda en değerli olanlar (en zeki, en yetenekli) ile en reddedilenler arasında fark gözlenmemiştir (Hernández-Lastiri, Borges, Cadenas, 2019).

Üstün yetenekli çocukların akranlarının fikirlerine daha az duyarlılık gösterdikleri, çevrelerine ve topluma daha az uyum sağladıkları düşünülmektedir. Bu durum karşımıza bazen toplumdan izole olma şeklinde çıkabilmektedir (Yun, Jang, Kim ve Jeong, 2011). Bunun yanı sıra ebeveynlerin ve öğretmenlerin üstün yetenekli çocuktan aşırı ve gerçekçi olmayan beklentileri, yoğun ilgileri, çocuğun yeteneği ve aldığı eğitim arasındaki uyumsuzluk, akran ilişkilerinde yaşanan güçlükler, sosyal çevre tarafından anlaşılma zorluk, mükemmeliyetçilik ve dürtüsellik gibi nedenlerden dolayı üstün yetenekli çocuklarda davranışsal ve duygusal problemlerin ortaya çıkabileceği düşünülmektedir (Morawska ve Sanders, 2008,2009; Vanmeerbeek, Onckelen, Bouüaert, Burette, 2006). Bu sebeple üstün yetenekli çocuklar değerlendirilirken akademik, benlik algısı, sosyal beceriler, duygusal ve ruhsal olarak sağlıklı olma gibi pek çok boyutta değerlendirilmeleri gerekmektedir (Neihart, 2006).

Üstün yetenekli çocuğa sahip olmanın ailelere fazladan sorumluluklar getirmesi ve buna bağlı olarak yaşantılarında meydana gelecek farklılıkları görmek mümkündür. Bu hususta ebeveynlerin çocuklarını motive etme, üzerlerinde doğru bir şekilde disiplin kurma, etkin dinleme becerileri, diğer ebeveynlere nazaran çocuklarına daha fazla zaman ayırma gibi konularda bilinçlendirilmeleri önemlidir. Üstün yetenekli çocukların psiko-sosyal ihtiyaçlarının gözetilmesi gibi psiko-sosyal beklentilerinin de uygun bir şekilde karşılanabilmesi gereklidir (Özbay ve Palancı, 2011; Colangelo ve Davids, 2003).

Üstün yetenekli çocuklar, sosyal ve duygusal gelişimleri için risk kaynakları oluşturan bir takım durumlarla karşı karşıyadırlar: Bunlardan bazıları öğrenme ve anlama düzeylerine ve hızına uymayan, genellikle uygun olmayan okul ortamları, kendi iç gelişimsel eşitsizlikleri (eşzamansızlıklar), yaratıcılıkları, enerjileri, yoğunlukları ve yüksek özlemleri tarafından yaratılan ve genellikle yaşlarında beklenenden çok daha fazla gerilimler ve entelektüel ve destekleyici olmayan, bazen olumsuz olan yerel ve ulusal çevre (Robinson, 2008).

Aileler bazen maddi sıkıntılar nedeniyle çocuklarına ideal bir eğitim ortamı sağlayamamaktadır. Nitekim incelenen filmlerde de üstün yetenekli çocuğa sahip ailelerin karşılaştığı problemlerin başında ekonomik sıkıntılar gelmektedir. Oysaki çocukların ilgileri doğrultusunda çevrelerinin zenginleştirilmesi ve yeni öğrenme deneyimleri sağlanarak söz konusu potansiyellerini gerçekleştirmeleri desteklenmelidir (Afat, 2013). Freeman'ın (2000) yaptığı çalışmada da çocukların IQ değerleri ile aile ortamları arasında yüksek düzeyde pozitif ilişki bulmuştur. Özellikle yapılan boylamsal bir çalışmada erken çocukluk döneminde destekleyici bir aile ortamında yetişen üstün zekâlı çocukların ileri dönemde daha başarılı oldukları ve toplam yetenek puanlarında artış olduğu belirtilmiştir (akt., Afat, 2013). Bu bağlamda devlet politikalarının eğitimde özellikle üstün yetenekli çocukların üst düzey eğitimine önem vermesi gerekmektedir (Bilgili, 2000).

Filmlerdeki ana karakterlerin 4'ünün yeteneğinin öğretmen tarafından, 3'ünün annesi tarafından keşfedildiği saptanmıştır. Günümüzde pek çok üstün yetenekli çocuk gerek ailesi gerekse öğretmenleri ve çevresindeki diğer bireyler tarafından keşfedilememekte, dolayısıyla bu çocuklar ve çocukların sahip oldukları farklı yetenekler anlaşılamadığından zamanla körelebilmektedir. Üstün yetenekli çocuklar için en ideal yaklaşım, erken yaşlardan itibaren sahip oldukları özellikler doğrultusunda, öğrenme düzeylerine uygun deneyimlerinden yararlanmalarıdır. Bu çocukların eğitim gereksinimlerini karşılayacak ve yönlendirecek olanlar öncelikle küçük yaşlardan itibaren aileleridir (Karakuş, 2010). Ne var ki bu çocukların gerek aileleri gerekse öğretmenleri tarafından fark edilmeleri çok kolay olamamaktadır. Bu

çocuklardan bir kısmı kendilerini fark ettirebilecek üstün performansı erken yaşlarda gösterirken, diğer bir kısmı gizil yeteneklerini ortaya koyamamaktadır (Sezginsoy, 2007). İncelenen filmlerden somut örnekler vermek gerekirse “Her Çocuk Özeldir” filminde söz konusu ana karakterin yeteneği resim öğretmeni tarafından keşfedilmektedir. Disleksisi olan ve dolayısı ile akademik becerilerde yetersiz olan çocuğun derslerdeki başarısızlığına odaklanan ailesi ve diğer öğretmenler onun resim alanındaki bu üstün başarısını fark edememişlerdir. Zaten “iki kere farklı” olarak tanımlanan bu çocukların okul sistemi içerisinde tanınması oldukça güçtür. Bu noktada öğretmen ve aile faktörü çok önemlidir (Özkardeş, 2004). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumların incelendiği bir çalışmada; öğretmen adaylarının üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin kararsız tutumları, ülkemizde var olan üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin genel politika seyrinin bir yansıması olarak da görülebilir. Bu bağlamda ülkemizde üstün yetenekli eğitim ile ilgili duruşun yeniden gözden geçirilerek, öğretmen yetiştirme, eğitim programları geliştirme alanlarındaki eksiklerin giderilmesi gerekmektedir (Tortop, 2014).

Ana karakterlerin keşfedilme zamanlarına bakıldığında en erken 2 yaşında en geç ise yetenekli olan çocuk öldüğünde keşfedildiği ancak çoğunlukla 7 yaşından sonra çocuklardaki üstün yetenekli olma durumunun fark edildiği görülmüştür. Üstün yetenekli olma durumlarının nasıl fark edildiğine bakıldığında ise filmlerin hepsinde ana karakterlerin yetenekli oldukları alanlar ile ilgilenme fırsatı bulduklarında keşfedildikleri görülmüştür. Üstün yetenekli çocukların tanınması sürecinde göz önünde bulundurulması gereken en önemli noktalardan biri erken tanılamamanın önemidir. Çocuklarda bulunan yeteneklerin geliştirilmesi, yaşamın ilk yıllarında keşfedilmesine ve yaratıcı alanların desteklenmesine bağlıdır. Bu açıdan, üstün yetenekli çocukların ileride önemli roller oynayacak yetişkinler haline gelebilmeleri için, olabildiğince erken tespit edilmeleri ve yapılacak çalışmalar neticesinde doğru bir şekilde tanılanarak bunlara ilişkin gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir (Ekinci, 2002). Zihinsel alanda üstün yetenekli okul öncesi çocukları olan sekiz Avustralyalı annenin yaşadığı zorlukların özetlendiği bir vaka çalışmasında, erken çocukluk döneminde müdahale edilen üstün yetenekli çocukların özellikle okul öncesi dönemde gözden kaçırıldığı ifade edilmektedir. Araştırmanın bulguları, Avustralyalı okul öncesi eğiticiler için zorunlu erken çocukluk üstün zekâlılık kurslarının dâhil edilmesine acil bir ihtiyaç olduğunu ve hâlihazırda erken çocukluk hizmetlerinde çalışan eğiticiler için üstün zekâlılık konusunda mesleki gelişim kurslarına eşit derecede ihtiyaç olduğunu göstermiştir (Wellisch, 2020).

Üstün yetenekli çocukların çoğu genellikle okul yaşantılarının erken aşamalarında ya öğretmenlerinin ya da ailelerinin değerlendirmesi sonucu belirlenmektedir (Rotigel, 2003). Bu çocukların sahip oldukları potansiyellerin en üst düzeyde değerlendirebilmesi için kapsamlı bir tanılama sürecinden geçirilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda tanılama sürecinde birçok değerlendirme aracının bir arada kullanılması daha güvenilir sonuçlar vermektedir (Moore, 1992). Tanılama çalışmalarında sistematik ve bilimsel tekniklerle, çeşitli uzmanlar aracılığıyla bilgiler toplanmalı ve elde edilen bu bilgiler bütünsel bir yaklaşımla değerlendirilmelidir (Saldıroğlu ve Yılmaz,1991). Üstün yetenekli çocukların tanılanmasında yapılacak iyi bir gözlem, çocuğa ve ailesine ilişkin bilgi edinme, üstün yetenekli çocuğun gelişiminin detaylı bir şekilde izlenmesi, çocuk ile ilgili tutulan çeşitli kayıtlar, uzmanların ve ebeveynlerin görüş ve düşüncelerine başvurularak gerçekleştirilebilir (Sezginsoy, 2007). Üstün yetenekli çocukların değerlendirilmesinde zekâ test sonuçları, okul düzeyleri, sınıf içi başarıları, öğretmen ve ailelerin çocuğa ilişkin gözlemleri göz önüne alınarak bir bütün olarak değerlendirilmektedir (Rotigel, 2003). Ülkemizde ise üstün yetenekli çocukların belirlenmesinde genel olarak öğretmen bildirim, yetenek testleri, bireysel zekâ testleri ve yardımcı testler kullanılmaktadır. Bunlar arasında en yaygın olarak kullanılan ise bireysel zekâ testleridir (Metin, 1999).

Öneriler

Üstün yetenekli çocukların erken dönemde ve uzman kişiler tarafından belirlenerek ihtiyaç duydukları eğitim gereksinimlerinin karşılanması, hem çocukların geleceği hem de topluma sağlayacakları katkı açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda, araştırmaya dâhil edilen ve tarama aşamasında ulaşılabilen film sayısı dikkate alındığında, ” üstün yetenekli çocuklar” temasına filmlerde daha çok yer verilmesinin, geniş kitlelere ulaşılarak toplumda konuya ilişkin farkındalığın artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Konuya bu açıdan bakıldığında ise; Türkiye’ de üstün yetenekli çocukları konu alan bir yapımın bulunmaması dikkat çekmektedir. Üstün yetenekliler konusuyla ilgili çalışmaların Türkiye’ de son yıllarda hız kazandığı dikkate alınır, konunun film, reklam vb. gibi görsellerle de basın unsurlarında daha fazla yer alması önerilebilir.

Finansal Destek

Çalışma için herhangi bir finansal destek sağlanmamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Afat, N. (2013).Çocuklarda üstün zekânın yordayıcı olarak ebeveyn tutumları. *Hasan Âli Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 155-168.
- Aktürk, Z.ve Acemoğlu, H. (2012). Tıbbi araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlilik. *Dicle Tıp Dergisi*, 39 (2), 316-319.
- Alarслан, B. (2004). Bir Kaynak Olarak Sinema. In D. Bayraktar (Ed.), *Türk Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler-5* (pp. 71–110). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Armstrong, L. L., Desson, S., St. John, E., & Watt, E. (2019). The DREAM program: Developing resilience through emotions, attitudes, & meaning (gifted edition)—a second wave positive psychology approach. *Counselling Psychology Quarterly*, 32(3-4), 307-332.
- Bilgili, A. E. (2000). Üstün yetenekli çocukların eğitimi sorunu-sosyal sorumluluk yaklaşımı.
- Colangelo, N. ve Davids, G. (2003). *Handbook of Gifted Education*, Boston: Pearson Education, Inc.,
- Davaslıgil, Ü. (2004).“Üstün çocuklar”, Yer aldığı eser R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A. E. Bilgili (Ed.), *Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları: 63, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi:1.
- Ekinci, A. (2002). İlköğretim okullarının üstün yetenekli çocukların eğitimine elverişlilik düzeyi ile ilgili öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi (Batman ili örneği). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Eğitimi Bölümü, Eğitim Yönetimi ve Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bölümü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ersoy, Ö.,& Avcı, N. (2001). Üstün zekâlı ve üstün yetenekliler, özel gereksinimi olan çocuklar ve eğitimleri.‘Özel Eğitim’ İstanbul: YAPA Yayın Pazarlama.
- Harper, R. E., & Rogers, L. E. (1999). Using Feature Films to Teach Human Development Concepts. *The Journal of Humanistic Counseling, Education and Development*, 38(2), 89–97.
- Hébert, T. P., & Speirs Neumeister, K. L. (2001). Fostering the social and emotional development of gifted children through guided viewing of film. *Roepers Review*, 25(1), 17–21.
- Hernández-Lastiri, P., Borges, Á., & Cadenas, M. (2019). Differences in Mechanisms of Social Interaction of Gifted Children Based on Peer Acceptance. *Acción Psicológica*, 16(1), 13-30.
- Karakuş, F. (2010). Üstün Yetenekli Çocukların Anne Babalarının Karşılaştıkları Güçlükler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 127–144.
- Levent, F. (2013). *Üstün Yetenekli Çocukları Anlamak*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- MEB. (2001). Bilim ve sanat merkezi yönergesi.
- MEGEP. (2009). *Üstün zekâ ve özel yetenekli çocuklar*. Ankara.
- MEGEP. (2017). *Üstün Zekâlılar ve Özel Yetenekliler*. Ankara: T.c. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Metin, N. (1999). *Üstün yetenekli çocuklar*. Ankara: Öz Aşama Matbaacılık.
- Milne, H. J., & Reis, S. M. (2000). Using videotherapy to address the social and emotional needs of gifted children. *Gifted Children Today*, 23(1), 24–29.
- Moore, A. D., (1992). Gifted and talented children and youth.(ed. L. M. Bullock),*Exceptionalities in Children and Youth*. USA: Allynand Bacon Inc. s. 420-448.
- Morawska,A.Sanders,(2008).Patenting gifted and talented children:What are the key child behaviour and parenting issues? *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 42(9), 819-827.
- Morawska, A. Sanders, M. (2009). An evaluation of a behavioural parenting intervention for parents of gifted children.,*Behaviour Research and Therapy*, 47(6) , 463-470.
- Neihart, M. (2006). Services that meet social and emotional needs of gifted children. In J. H. Purcell& R. D. Eckert (Eds.), *Designing services and programs for highability learners: A guide book for gifted education* (pp. 112-124). California: Corwin Press.
- Neuman, W. L. (2010). *Toplumsal araştırma yöntemleri: nitel ve nicel yaklaşımlar*: 1. cilt. Yayıncısı.
- Nugent, S. A., & Shaunessy, E. (2003). Using film in teacher training: Viewing the gifted through different lenses. *Roepers Review*, 25(3), 128–134.
- Özbay, Y.,& Palancı, M. (2011). Üstün yetenekli çocuk ve ergenlerin psikososyal özellikleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (22).
- Özkardeş, G. O. (2004). İki kere farklı: üstün yetenekli olan çocuklarda özel öğrenme güçlüğü sorunları. *Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı içinde* (333-347). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 64.

- Palancı, M. (2004).Üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik gerçeklik terapisi temelli okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri modeli. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi: 2*, 27(p24), 398.
- Renzulli, J. S. (1986). The three ring conception of giftedness: A development model or creative productivity. *Cambridge. Cambridge Pres.*(51–92).
- Robinson, N. M. (2008). The social world of gifted children and youth. In *Handbook of giftedness in children* (pp. 33-51). Springer, Boston, MA.
- Rotigel, J. V. (2003). “Understanding the young gifted child: Guidelines for parents, families, and educators”, *Early Childhood Education Journal*, 30(4), 209-213.
- Saldıroğlu, H., Yılmaz, M. (1991). *Üstün Yeteneklilerin Eğitimi*.I.Özel Eğitim Komisyonu, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Saranlı, A. G., & Metin, N. (2012). Üstün yetenekli çocuklarda gözlenen sosyal-duygusal sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(1), 139–163.
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının değerlendirilmesi*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tavşancıl, E.,& Aslan, E. (2001). İçerik analizi ve uygulama örnekleri. *Epsilon Yayınları*: İstanbul.
- Tortop, H. S. (2014). Examining the effectiveness of the in-service training program for the education of the academically gifted students in turkey: A case study. *Online Submission*, 2(2), 67-86.
- Vanmeerbeek, M., Van Onckelen, S.,Boüüaert, C.,Burette, P. (2006). *Gifted children and the family physician*. Presse Medical, 35, 86-90.
- Wellisch, M. (2020). Parenting with eyes wide open: Young gifted children, early entry and social isolation. *Gifted Education International*, 0261429419899946.
- Yıldırım, A.,& Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yun, K.,Chung, D.,Jang, B., Kim, J. H.,Jeong, J. (2011). Mathematically gifted adolescents have deficiencies in social valuation and mentalization. *Plos One*, 6(4).